

MÒDUL 3

Dispensació de productes parafarmacèutics

UF6. ORTOPÈDIA I PRÒTESIS

UF6. ORTOPÈDIA I PRÒTESIS

NF1. Productes ortoprotètics

La Biomecànica de l'aparell locomotor.

La Biomecànica corporal

- ❖ Disciplina científica que estudia **les estructures de caràcter mecànic del cos humà** i es recolza en altres ciències com l'anatomia, la fisiologia i la mecànica. Estudi del moviment i del repòs del cos humà.
- ❖ Per tant, **comprentent i analitzant la biomecànica** del nostre cos, al caminar, al córrer, fent esport o la postura en el treball, podem determinar **l'origen de les anomalies** que poden produir les variacions en les estructures mecàniques del nostre cos, alterant el seu correcte funcionament i trobar-hi solucions.

La Biomecànica de l'aparell locomotor.

La Biomecànica corporal

❖ El cos humà és una complexa estructura en la qual hi trobem **músculs, ossos, tendons, lligaments i diverses estructures** amb un comportament biomecànic individual i a la vegada connectats entre sí per **interactuar conjuntament** formant part d'un sistema o aparell, com per exemple, **l'aparell locomotor** responsable del moviment del cos humà.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

L'Ortopèdia és la branca de la medicina que estudia la prevenció i tractament de les malalties osteomusculars.

✓ A les OF, l'ortopèdia està regulada com a **producte sanitari**, i el seu **objectiu es prevenir o curar les deformitats i substituir les parts perdudes del cos.**

- **Hi haurà productes d'ortopèdia a totes les OF** (no requereixen adaptació). Exemples: **Faixes, mitges elàstiques terapèutiques, productes elàstics (turmelleres, genolleres,...), plantilles...**
- S'anomena **ortopèdia bàsica**
- Tindrem **productes d'ortopèdia que necessiten d'un gabinet ortoprotèsic** amb adaptació individualitzada al pacient. El personal de l'OF ha de realitzar **cursos d'especialització en Ortopèdia.**
- S'anomena **ortopèdia a mida**. Per exemple: **mitges terapèutiques a mida**

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Com hem dit en alguns productes d'ortopèdia **serà especialment important** el concepte **d'adaptació**, ja que cada **article ortoprotètic** haurà de posar-se en cada pacient, tenint en compte **les seves característiques anatòmiques i patològiques**.

*Caldrà prendre mides com si es tractés de fer un vestit per adaptant-se a la patologia.-
Ortopeda.

La prestació ortoprotètica del SNS.

La **cartera del SNS** contempla la prestació ortoprotètica, que defineix com la utilització de **productes sanitaris, implantables o no**, amb la finalitat de **substituir total o parcialment** una estructura corporal, o bé **modificar, corregir o facilitar la seva funció**.

- La prestació del SNS inclou tots els elements necessaris per **millorar la qualitat de vida i l'autonomia de l'usuari**.
- L'ajuda es facilita mitjançant **els serveis de salut i ajudes econòmiques**.
- Les ajudes es faciliten en **funció de cada cas** i d'acord amb normes establertes.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Productes ortoprotètics inclosos en el SNS.

❖ La prestació ortoprotètica està inclosa a la **cartera comuna suplementària** del SNS.

❖ Productes inclosos classificats en els següents grups:

- ✓ *Implants quirúrgics.*
- ✓ *Pròtesis externes.*
- ✓ *Cadires de rodes.*
- ✓ *Òrtesis.*
- ✓ *Ortoprotèsis especials*

Tots els productes de la cartera comuna de serveis **tenen assignat un codi**, que **ha de constar en el document de prescripció**.
(PAO)

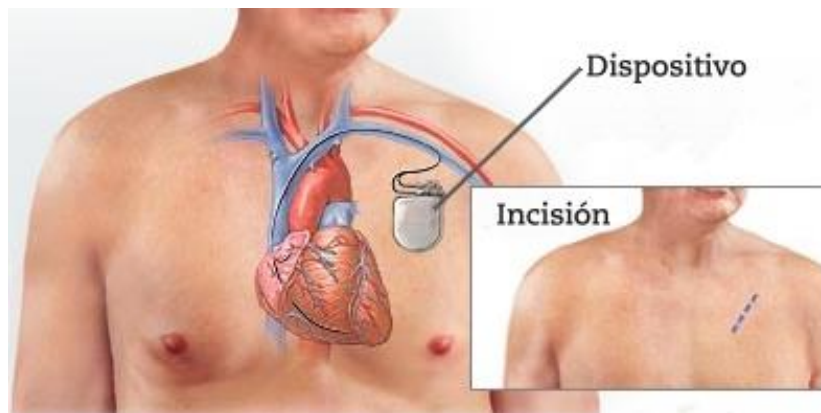
❖ La prescripció d'aquests productes inclosos en la prestació ortoprotètica l'ha d'efectuar un **metge d'atenció especialitzada**, que ha de detallar les característiques del productes prescrit. La **recepta s'anomena PAO**

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Implants quirúrgics

Un **implant quirúrgic** és un PS que s'implanta totalment o parcialment al cos mitjançant intervenció quirúrgica per substituir una estructura corporal o una funció fisiològica que presenta algun defecte o anomalia.

✓ Els implants, donat que es col·loquen quirúrgicament, es subministren i implanten a nivell hospitalari.

Per saber-ne més...

- Exemple d'una farmàcia de Sabadell que pot fer PAOs.
- <http://www.ortopediasabadell-bias.com/ayudas-y-subsidios/tramitacion-recetas-catsalud/77-tramitacion-recetas-catsalud>

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Implants quirúrgics

Classificació d'implants que utilitza el SNS:

Codi	Tipus d'implants quirúrgics	Alguns exemples
CA	Cardíacs	Implants per a cardioestimulació, etc.
VA	Vasculars	Substituts vasculars, implants endovasculars, etc.
CD	Digestius	Esofagogàstrics, gastrointestinals, etc.
NQ	Neurològics	Sistemes de derivació, neuroestimuladors, etc.
OF	Oftalmològics	Lents intraoculars, dispositius de drenatge de glaucoma, etc.
TR	Osteoarticulars	Pròtesi de maluc, pròtesi de genoll, etc.
OR	Otorinolaringològics i de l'aparell respiratori	Pròtesi d'orella mitjana, implants auditius, etc.
RP	Reparadors	Pròtesis mamàries, malles de contenció d'eventracions i hèrnies, etc.
GU	Genitourinaris	Urològics, genitals, etc.
OT	Dispositius implantables per a l'administració de fàrmacs	Bombes d'infusió implantables, reservoris implantables, etc.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les pròtesis externes

Una **pròtesi externa** és un PS destinat a substituir total o parcialment un òrgan o una estructura corporal o la seva funció. Requereix una elaboració o adaptació individualitzada i **no precisen d'implantació quirúrgica**.

- ✓ Amb les pròtesis es **substitueixen parts del cos humà** i se n'intenten suplir, en la mesura que sigui possible, les funcions.
- ✓ Són productes sanitaris molt específics que s'han de **personalitzar** per adequar-los a les característiques i necessitats de cada usuari.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les pròtesis externes

Classificació de les pròtesis externes que utilitza el SNS:

Codi	Tipus de pròtesis externes	Alguns exemples
06 18 xx xxx	Pròtesis de membre superior	Pròtesis parcials de mà , transradials (per sota del colze), transhumeral (per sobre del colze), de mà, etc.
06 24 xx xxx	Pròtesis de membre inferior	Pròtesis parcials de peu, d'hemipectomia, de genoll, etc.
06 90 xx xxx	Ortopròtesis per a agènesis	
06 30 xx xxx	Pròtesis distintes de les de membres	Pròtesis de mama, de restauració facial, de paladar, etc.
21 45 xx xxx	Ajudes per a l'audició	Audiòfons.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les pròtesis externes

En aquest apartat ens centrarem en els problemes que es poden dispensar de manera més normal en una OF.

A) Pròtesis mamàries externes

B) Audiòfons (els tractarem al pròxim NF)

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les pròtesis externes

Pròtesis mamàries externes

- Les pròtesis externes mamàries són pits artificials de **silicona**.
- Són recomanades pels especialistes, una vegada les ferides de la intervenció han cicatritzat totalment.
- Depenent del tipus d'operació i buidat que ha patit la pacient (total o parcial), es tria un o altre tipus de pròtesi.
- Es pot utilitzar un **sostenidor** especial per a pròtesi amb una bossa per portar la pròtesi, amb reforç per damunt i per baix del pit i en l'axil·la, no porten aret, mentre que altres són **autoadherents** i es fixen directament a la pell.

Higiene: Rentar amb sabó suau i una tovallola. Guardar en una caixa quan no s'utilitzi. Compte amb talco, perfums, locions.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les pròtesis externes

La mastectomia

El càncer de mama és una de les principals raons que hi pot haver per practicar una mastectomia, que és una extirpació quirúrgica de tota la mama o una part d'aquesta. Distingim entre:

Mastectomia subcutània: es treu tota la mama i es deixen el mugró i l'arèola.

Mastectomia total: es retira tota la mama, però no els ganglis limfàtics axil·lars.

Mastectomia radical modificada: es retira tota la mama i diversos ganglis limfàtics axil·lars.

Mastectomia radical: poc utilitzada actualment. Casos molt severes. Es retira tota la mama, ganglis limfàtics axil·lars i músculs de la paret toràcica.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les pròtesis externes

Pròtesis mamàries externes

<https://www.youtube.com/watch?v=yimgrMmilG8>

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les cadires de rodes

Una **cadira de rodes** és un vehicle individual que permet el trasllat de persones que han perdut total o parcialment la capacitat de deambulació.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les cadires de rodes

Classificació que utilitza el SNS:

Codis	Tipus de cadires de rodes		
12 21 00 00x	Manuais	No autopropulsables	No plegables o rígides
12 21 00 01x	Manuais	No autopropulsables	Plegables
12 21 00 10x	Manuais	Autopropulsables	No plegables o rígides
12 21 00 11x	Manuais	Autopropulsables	Plegables
12 21 27 xxx	Amb motor elèctric i direcció elèctrica		
12 24 xx xxx	Accessoris per a cadires de rodes: taules o safates, frens, bateries, reposacaps, etc.		

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les cadires de rodes

La correcta elecció d'una cadira de rodes

1. **Tipus de roda:** Roda de darrere gran o petita? Depèn de si la persona pot autopropulsar o no. Té prou força als braços o necessita ajuda d'un tercer.
2. **Tipus de material:** Acer, acer lleuger i alumini (el més lleuger, més còmode per traslladar).
3. **Talla:** Depèn de la persona (persones més primes o més grans).
4. **Lloc habitual d'utilització de la cadira. Plegable o desmontable.**
5. **Comoditat de la cadira de rodes.** Coixins antiescares. Milloren la transpiració i el benestar de la persona usuària.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les cadires de rodes

Cadira de rodes manual

La cadira **autopropulsable** és la que pot moure l'usuari de forma autònoma. És important que siga **lleugera**, és a dir, un pes total **inferior a 15kg**. Característica també útil si necessita ajuda d'una altra persona per empènyer, plegar o transportar la cadira.

Altres **mòdels**:

- ✓ No autopropulsable, empeny un assistent.
- ✓ Per a usuaris amb amputació de membres.
- ✓ Amb propulsió en les rodes davanteres.
- ✓ Amb propulsió per una sola mà.
- ✓ Amb propulsió pels peus.
- ✓ Adaptada a diferents esports.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les cadires de rodes

Cadira de rodes manual

- Autopropulsable.
- No autopropulsable.
- Adaptada a diferents esports.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les cadires de rodes

Cadira de rodes elèctrica

Si l'usuari va a utilitzar una cadira de rodes elèctrica hauria de fer-se una sèrie de preguntes:

Té la cadira suficient autonomia per als seus desplaçament?

Quines pendents pot pujar i/o baixar?

Quines voreres pot superar?

Pot en cada moment comprovar el nivell de càrrega de bateria?

Quin és el comandament de conducció més adequat per a les seves necessitats?

Quin espai necessita la cadira per poder girar o maniobrar?

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les cadires de rodes

- ❖ El tipus més adequat l'estableix **l'especialista**, en funció de les seves capacitats i necessitats.
- ❖ En cas **d'aportació pública**, només es podrà aplicar al tipus de cadira especificat.
- ❖ Les de **motor elèctric i direcció assistida** es dispensaran a càrrec de **l'SNS** si els destinataris compleixen tots aquests requisits:
 - ✓ Incapacitat permanent per a la **marxa independent**.
 - ✓ Incapacitat funcional permanent per propulsar cadires de rodes **manuals** amb les extremitats superiors.
 - ✓ Capacitat visual, mental i de control per manejar cadires de rodes **elèctriques** sense risc per a la seva integritat i la d'altres.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les òrtesis

Una **òrtesi** és un producte sanitari d'ús extern que, adaptat individualment al pacient, es destina per modificar les condicions estructurals o funcionals del sistema neuromuscular o de l'esquelet.

S'utilitzen per millorar la mobilitat de les persones, compensant alteracions del sistema neuromuscular o de l'esquelet.

❖ Distingim entre:

- ✓ **Òrtesis actives o dinàmiques:** Són articulades. Permeten o assisteixen determinats moviments, facilitant que els músculs afeblits puguin dur a terme el moviment articular en una determinada posició.
- ✓ **Òrtesis passives:** No articulades. S'utilitzen per mantenir un determinat segment en repòs i, així, prevenir o corregir deformitats. Funció postural o immobilitzadora.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les òrtesis

Classificació d'òrtesis que utilitza el SNS:

Codis	Tipus d'òrtesis	Alguns exemples
06 06 xx xxx	Ortesis de columna vertebral (No inclou les faixes preventives)	Ortesis lumbosacres, cervicals, cervicotoràciques, etc.
06 06 xx xxx	Ortesis de membre superior	Ortesis de dit, de mà, de colze, etc.
06 12 xx xxx	Ortesis de membre inferior (No inclou les ortesis de peu ni les genolleres en teixit elàstic sense fleixos)	Ortesis de turmell i peu (tibials), de genoll, de maluc, etc.
06 33 xx xxx	Calçats ortopèdics	Calçat ortopèdic per a grans deformitats

La personalització de les òrtesis es pot aplicar fabricant-les a mida o bé seleccionant la talla adequada per a l'usuari.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les òrtesis

Les òrtesis més habituals que es dispensen a les OF són:

1. *Òrtesi de columna vertebral*: cotilles, faixes i collarins.
2. *Òrtesi per a les extremitats*.
3. *Òrtesi de peus*: sabates ortopèdiques, plantilles, taloneres i protectors.
4. *Òrtesi abdominals*: braguers i suspensors.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les òrtesis

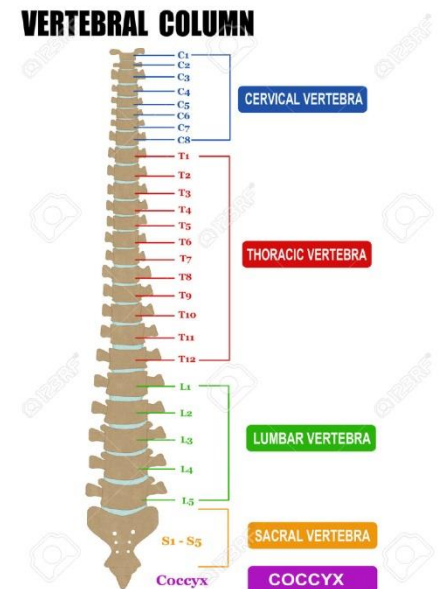
Òrtesi de columna vertebral: cotilles, faixes i collarins

Les òrtesis de columna vertebral són òrtesis que abasten totalment o parcialment la columna vertebral.

Tenen com a funció principal la immobilització.

Es classifiquen:

- En funció de la zona on exerceixen la seva funció: (cervicals, lumbosacres, dorsolumbosacres, cervicotoràciques i cervicodorsolumbosacres)
- En funció del material de confecció: (semirígides o rígides)
- En funció del mètode de fabricació: (estàndard o a mida)

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les òrtesis

Òrtesi de columna vertebral: cotilles, faixes i collarins

Cotilles i faixes

- ❖ Es situen a l'alçada del tronc, en diferents zones segons la lesió i porten a terme dues funcions bàsiques:
 - ✓ **Augmenten la pressió intraabdominal** per descarregar tensió de la columna vertebral.
 - ✓ **Limiten la mobilitat** de la zona, sense arribar a la immobilització total.
- ❖ S'utilitzen per compensar alteracions de la columna vertebral i permetre les seves funcions de suport del cos i moviment de les extremitats.
- ❖ En casos de desviacions de columnes també s'utilitzen per modificar la curvatura de la columna vertebral.
- ❖ Les cotilles d'immobilització i les faixes són òrtesi estàtiques, és a dir, no articulades i l'elecció depèn del tipus i la zona afectada.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les òrtesis

Òrtesi de columna vertebral: cotilles, faixes i collarins

Cotilles i faixes

Les principals característiques de les cotilles i les faixes són les que es mostren a la taula següent:

	MECANISME D'ACCIÓ	MATERIAL	TIPUS
COTILLES	Comprimeixen l'abdomen i limiten la mobilitat.	Rígid	-Cotilles d'immobilització lumbosacra -Cotilles d'immobilització dorsolumbar -Cotilles d'immobilització de tres punts
FAIXES	Realitzen compressió abdominal	Flexibles amb varetes metàliques	-Faixes de contenció lumbar -Faixes de contenció dorsolumbar

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les òrtesis

Òrtesi de columna vertebral: cotilles, faixes i collarins

Cotilles i faixes NO finançades per l'SNS.

- ✓ Hi ha models que s'utilitzen en casos de molèsties a la zona lumbar, o com a protector quan la persona ha de dur a terme determinats esforços físics.
- ✓ Aquests elements **eviten els sobreesforços** en aquesta zona i hi proporcionen **calor**, que alleuja el dolor lumbar.
- ✓ Molta varietat de models, amb diferents nivells de compressió i talles.
- ✓ Important escollir un model que cobreixi bé la zona afectada i sigui de la talla correcta.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les òrtesis

Òrtesi de columna vertebral: cotilles, faixes i collarins

Collarins

- ❑ Es fan servir en *traumatismes* que provoquen un moviment sobtat:
 - Del cap:
 - Cap enrere (hiperextensió)
 - Cap endavant (hiperflexió)
 - De tots dos tipus (fuetada cervical)
 - Que produeix lesions en músculs, lligaments i articulacions.
 - Que pot variar la curvatura de les vèrtebres.
- ❑ Síntomes: dolor cervical que es pot irradiar fins a les espatlles, braços i mans, formigueig en les mans, dolor de cap, disminució mobilitat coll, mareig i vertigen.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les òrtesis

Òrtesi de columna vertebral: cotilles, faixes i collarins

Collarins

Els **collarins** són ajustables i disminueixen la mobilitat de la zona cervical de la columna vertebral, es restringeixen els moviments de flexió i extensió del cap i coll i en menor grau els moviments laterals.

Hi ha models de collars ortopèdics susceptibles de ser finançats per l'SNS i d'altres que no ho són.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les òrtesis

Òrtesis per a extremitats

Les òrtesis per a les extremitats tenen com objectiu bàsic mantenir la mobilitat, la estabilitat i l'alineació correcta de les articulacions de les extremitats.

Anem a veure:

- *Òrtesi per a membres superiors*
- *Òrtesi per a membres inferiors*

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les òrtesis

Òrtesis per a extremitats

Ortesi per a les extremitats superiors

Les **òrtesis de membre superior** són dispositius que en modifiquen les característiques estructurals o funcionals, per mantenir, millorar o restaurar la funció de l'extremitat.

El membre superior forma una UNITAT ANATOMOFUNCIONAL, la funció fonamental de la qual és permetre que la mà pugui complir totes les seues funcions, per a la qual cosa ha de disposar de:

- Una bona mobilitat per agafar i desplaçar objectes.
 - Una bona capacitat per agafar, sostenir i soltar objectes.
 - Una mínima força per sostenir un cert pes.
- ✓ Les capacitats anomenades es veuen afectades quan hi ha lesió en alguna zona del membre superior.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les òrtesis

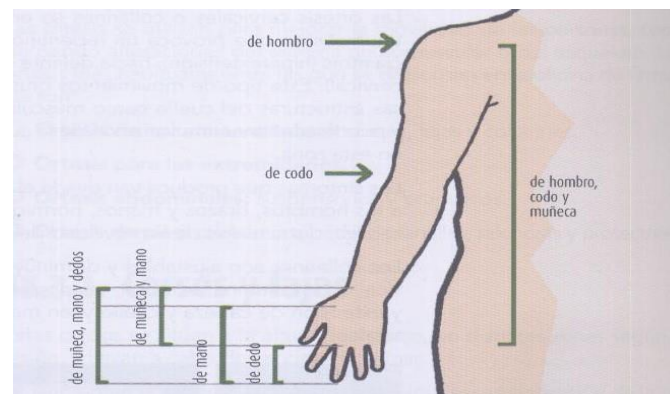
Òrtesis per a extremitats

Òrtesi per a les extremitats superiors

Classificació:

En funció de la zona on exerceixen la seva funció:

- de dit.
- de mà.
- de canell-mà.
- de canell-mà-dits.
- de colze.
- d'espatlla-colze-canell.

En funció de si són articulades o no:

- No articulades o passives. S'usen per a la immobilització.
- Articulades o dinàmiques. Permeten o assisteixen moviments.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les òrtesis

Òrtesis per a extremitats

Òrtesi per a les extremitats superiors

Denominacions específiques:

- ✓ **Fèrula:** És un dispositiu que s'utilitza:
 - Per fixar la posició de l'extremitat.
 - També a les extremitats inferiors.
- ✓ **Articulació:** Òrtesi articulada.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les òrtesis

Òrtesis per a extremitats

Òrtesi per a les extremitats inferiors

Les **òrtesis de membre inferior** s'adapten externament a qualsevol regió anatòmica del membre inferior, per modificar les característiques estructurals o funcionals del sistema neuromusculoesquelètic.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les òrtesis

Òrtesis per a extremitats

Òrtesi per a les extremitats inferiors

Classificació:

- Segons el seu efecte terapèutic principal:
 - **Funcionals o dinàmiques** (milloren la marxa).
 - **Posturals o passives** (prevenen o corregeixen deformitats).
 - **Correctores** (remodelen l'os cortical i la capacitat de creixement ossi dels nuclis epifisials).
 - **Immobilitzadores** (permeten la bipedestació, la marxa i altres activitats de la vida diària).
 - **De descàrrega** (permeten la descàrrega del pes corporal sobre el membre inferior).
 - **Mixtes** (combinació dels tipus bàsics).

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les òrtesis

Òrtesis per a extremitats

Òrtesi per a les extremitats inferiors

Denominacions específiques

A més de les **fèrules i articulacions**, trobem:

- **Bitutor.** Els tutors: <https://www.youtube.com/watch?v=KTQpyAJVTM8>
 - Són peces longitudinals que se situen als costats de la cama.
 - Van subjectes a uns semicercles que abracen la cama.
 - Poden ser rígids o articulats.
- **Botí:** fa referència a les òrtesis que abasten tot el peu i al calçat especial al qual s'han d'acoblar alguns bitutors.
- **Polaina:** abasta des del turmell fins a sota del genoll.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les òrtesis

Òrtesis per a extremitats

Òrtesi per a les extremitats inferiors

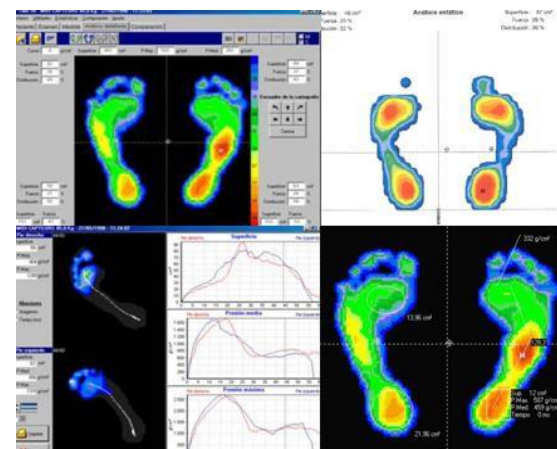
Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les òrtesis

Òrtesis de peu: *calçat ortopèdic, plantilles, taloneres i protectors*

- ✓ No inclosos en la categoria d'òrtesis de l'SNS.
- ✓ Els peus són la zona de recolzament del cos. Les alteracions en aquesta zona, a banda de dificultar la marxa, també afecten a les articulacions de les extremitats i fins i tot a la columna vertebral.
- ✓ De vegades, els peus no es recolzen correctament al terra, es recolzen en una inclinació incorrecta. La determinació de l'alteració es realitza mitjançant:

-Podoscopi o podòmetre:

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les òrtesis

Òrtesis de peu: *calçat ortopèdic, plantilles, taloneres i protectors*

El **calçat ortopèdic** és una ajuda per a la marxa i el tractament d'estats patològics del peu.

Desde el punt de vista podològic, les sabates ideals són les que s'adapten a la morfologia i fisiologia del peu, donant-li protecció i subjecció. Les característiques que es consideren són: longitud, amplària, flexibilitat, subjecció i estabilitat.

- ❖ El seu **objectiu** principal és:
 - ✓ En cas de **deformitats rígides** del peu: recobriment, protecció, estètica i alliberament de tensions mecàniques locals.
 - ✓ En cas de **deformitats flexibles** del peu: correcció de la deformitat i estabilització del peu durant la càrrega.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les òrtesis

Òrtesis de peu: *calçat ortopèdic, plantilles, taloneres i protectors*

El calçat ortopèdic

- ❖ Les òrtesis inclouen dos **tipus**, per a grans deformitats:
 - ✓ **Sabates de polipropilè o similar.** Calçat que té un recobriment tèxtil o de pell, una sola de polipropilè, i tancaments, preferentment amb cinta autoadhesiva. La sola proporciona un suport gruixut que esmorteix el pes i permet la descàrrega dels punts dolorosos durant la marxa.
 - ✓ **Calçat a mida.** Calçat ortopèdic de cuir muntat sobre una forma confeccionada a la mida del pacient. Pot dur alçada. Redistribueix el pes i realinea el peu.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les òrtesis

Òrtesis de peu: *calçat ortopèdic, plantilles, taloneres i protectors*

Les plantilles

Les **plantilles** són òrtesi plantars que es col·loquen dins del calçat per disminuir la pressió vertical sobre les zones del peu que estan sotmeses a una excessiva càrrega. Per fer-ho, distribueixen les càrregues sobre tota la planta del peu i acoixinen les zones en les que el recolzament és inadequat.

✓ Poden estar fetes de diversos materials (per exemple: gel de silicona) i poden tenir diferents dureses (per exemple: rígides, semirígides i toves).

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les òrtesis

Òrtesis de peu: *calçat ortopèdic, plantilles, taloneres i protectors*

Les taloneres

Les **taloneres** proporcionen un repartiment homogeni de les pressions exercides sobre el taló, i aconseguen que el tendó d'Aquil·les es relaxi. Són de tipus gel, per evitar fregaments a la pell.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les òrtesis

Òrtesis de peu: *calçat ortopèdic, plantilles, taloneres i protectors*

Els protectors

Els **protectors** poden ser de diferents tipus, i es dissenyen per a zones concretes bàsicament per evitar fregaments. Els més usuals són els separadors del 1r i 2n dits, els protectors de galindó o els coixinets metatarsians.

Separador del 1r i 2n dit

Protector del galindó

Coixinet metatarsal

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les òrtesis

Òrtesis abdominals: *braguers i suspensors*

- ✓ Són òrtesis abdominals que s'utilitzen en el cas d'hèrnies.
- ✓ Les hèrnies més freqüents corresponen a sortides de part de l'intestí fora de la cavitat abdominal. Requereix tractament quirúrgic.

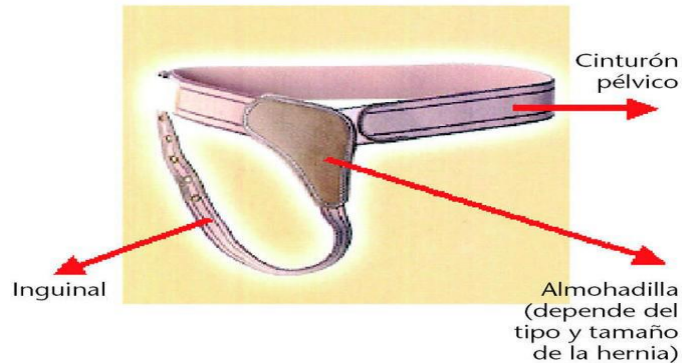
TIPUS D'HÈRNIA	LOCALITZACIÓ
Inguinal	En la zona de l'engonal
Escrotal	És una hèrnia inguinal que ha descendit a l'escrot
Umbilical	En la zona umbilical

- ✓ De vegades és aconsellable un tractament ortopèdic mitjançant braguers i suspensors.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les òrtesis

Òrtesis abdominals: *braguers i suspensors*

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les ortopròtesis especials

Una **ortopròtesi especial** és qualsevol producte sanitari no implantable:

- Que substitueixi una estructura corporal o la seva funció.
- Que faciliti la deambulació.
- No inclòs en cap dels grups anteriors.

Classificació que utilitza el SNS

- ✓ Ajudes per caminar manejades per un braç o pels dos.
- ✓ Ajudes per a la teràpia circulatòria.
- ✓ Ajudes per a la prevenció UPP.
- ✓ Equipament per a l'entrenament del moviment, la força i l'equilibri.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les ortopròtesis especials

Classificació d'ortopròtesis especials que utilitza el SNS:

Codis	Tipus d'ortopròtesis especials	Alguns exemples
12 03 xx xxx	Ajudes per caminar manejades per un braç	Crosses de colze amb suport d'avantbraç, amb tres o més potes, etc.
12 06 xx xxx	Ajudes per caminar manejades pels dos braços	Caminadors
04 06 xx xxx	Ajudes per a la teràpia circulatoria	Peces de compressió
04 33 xx xxx	Ajudes per a la prevenció de les úlceres per pressió	Coixins per prevenir les úlceres per pressió
04 48 xx xxx	Equipament per a l'entrenament del moviment, la força i l'equilibri	Aparells de bipedestació, plans inclinables

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les ortopròtesis especials

1. Ajudes per a caminar

Les **ajudes per caminar** són estris que ofereixen un suport a l'usuari perquè pugui desplaçar-se.

- ❖ Inclouen els **bastons**, les **crosses** i els **caminadors**.
- ❖ Tots són productes de venda lliure.
- ❖ En crosses i caminadors, l'SNS pot finançar una part amb prescripció facultativa que compleixi els requisits establerts.
- ❖ L'SNS distingeix entre les ajudes que:
 - ✓ Es manegen amb un braç.
 - ✓ Es manegen amb dos braços.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les ortopròtesis especials

1. Ajudes per a caminar

Ajudes per caminar que es manegen amb un braç

Els **bastons** són productes d'ús habitual que no estan inclosos a la cartera de productes ortoprotètics de l'SNS.

- ✓ S'ha d'escollir l'altura de bastó correcta, ja que, si és massa alt o massa baix, la persona adoptarà posicions anòmales per desplaçar-se i podria patir molèsties a l'esquena.
- ✓ Altura correcta del bastó: llargada necessària de la persona dreta i braç relaxat.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les ortopròtesis especials

1. Ajudes per a caminar

Ajudes per caminar que es manegen amb un braç

Les **crosses** són ajudes per caminar que s'usen amb un braç:

- ☐ Es recolzen a l'aixella o a l'avantbraç.
- ☐ Se subjecten amb la mà, mitjançant una empunyadura.

❖ Les principals **diferències** entre els diversos models estan determinades per:

- ✓ La **base**. Poden acabar com un *bastó*, o amb tres o més *potes*.
- ✓ La **zona de suport**. Recolzen a l'aixella o a l'avantbraç.
- ✓ La **forma del suport**:
 - Les que recolzen a l'avantbraç poden tenir un *semicercle* per col·locar-l'hi, o una *abraçadora* fixada al braç.
 - El sistema de suport pot ser *fix* o *basculant*.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les ortopròtesis especials

1. Ajudes per a caminar

Ajudes per caminar que es manegen amb un braç

Les ortopròtesis especials

1. Ajudes per a caminar

Ajudes per caminar que es manegen amb un braç

- ❖ La majoria de crosses tenen una **regulació doble** en altura, que permet ajustar l'altura de l'empunyadura i de l'abraçadora.
- ❖ Consideracions per ajudar la persona a graduar la longitud en el moment de **l'adquisició**:
 - ✓ En les recolzades a **l'avantbraç**:
 - L'empunyadura ha de quedar a l'altura del **canell**.
 - El semicercle o l'abraçadora, just sota el **colze**.
 - ✓ En les que recolzen a **l'aixella**, la seva longitud ha de permetre que la persona s'hi pugui recolzar bé, sense haver-se d'ajupir.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les ortopròtesis especials

1. Ajudes per a caminar

Ajudes per caminar que es manegen amb dos braços

Els **caminadors** consisteixen en un suport físic sobre el qual la persona recolza amb totes dues mans.

- ❖ Permeten un suport **còmode i segur** per a la persona.
- ❖ Li proporcionen **estabilitat i seguretat** en la marxa.
- ❖ Són una **estructura oberta** per un dels costats, que finalitza amb quatre punts de suport.
- ❖ Disposen de **zones per agafar-se** en costats oposats.
- ❖ N'agrupem els diferents tipus en:
 - **Caminadors de rodes.**
 - **Caminadors fixos.**

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les ortopròtesis especials

1. Ajudes per a caminar

Ajudes per caminar que es manegen amb dos braços

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les ortopròtesis especials

2. Ajudes per a la teràpia circulatòria

- ❖ El tractament farmacològic o quirúrgic per a problemes de retorn venós se sol complementar amb peces compressives.
- ❖ Hi ha una gran varietat d'ajudes, que s'han d'utilitzar per recomanació d'especialistes.
- ❖ Totes s'han de fer servir sota control mèdic, i poden ser: mitges terapèutiques de compressió forta o extrafora, ...

Les mitges terapèutiques no s'inclouen en aquesta categoria com a productes finançables per la sanitat pública.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les ortopròtesis especials

3. Ajudes per a la prevenció de les úlceres per pressió (UPP).

❖ Les persones enllitades requereixen una atenció especial, ja que la seva situació pot produir complicacions del seu estat de salut. La més freqüent és la úlcera per pressió o **escara** que es produeix per la pressió contra la superfície de suport, que pot ocasionar isquèmia i dany als teixits, i necrosi a la zona.

❖ Els principals productes antiescares són:

- ✓ *Coixins i matalassos*
- ✓ *Protectors*

A la cartera de productes ortoprotètics s'hi inclouen diversos models de coixins antiescares.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les ortopròtesis especials

3. Ajudes per a la prevenció de les úlceres per pressió (UPP).

Les ortopròtesis especials

4. Ajudes per a l'entrenament del moviment, la força i l'equilibri.

❖ Són per a pacients amb algun dels següents diagnòstics:

– *Lesió medul·lar, paràlisi cerebral, traumatisme cranioencefàlic, distròfia muscular progressiva, mielomeningocele, alguna malaltia neurodegenerativa.*

❖ Els productes inclosos a la cartera són:

Parapodi: Aparell de suport per al tronc i els membres inferiors que permet la bipedestació i la marxa.

Pla inclinat: Taula vertical amb una base horitzontal sobre la qual es col·loca el subjecte de forma passiva. Permet bipedestació passiva i control de l'equilibri, però no marxa autònoma.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Les ortopròtesis especials

4. Ajudes per a l'entrenament del moviment, la força i l'equilibri.

Parapodi

Pla inclinat

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Els productes de suport

Un **producte de suport** és qualsevol producte per prevenir, compensar, control, mitigar o neutralitzar deficiències, limitacions en l'activitat i restriccions en la participació.

- ❖ Alguns es dispensen a les farmàcies.
- ❖ Molts altres es venen:
 - En establiments especialitzats.
 - A través d'entitats o associacions.
- ❖ Estan reglamentats per la Norma Europea EN ISO 9999:2007.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Els productes de suport

Classificació dels productes de suport:

- ❖ **Per a la comunicació i la informació:** ajuden a rebre, enviar, produir i/o processar informació de diferents maneres. En persones grans per demanar ajuda en cas de caiguda o indisposició.
- ❖ **Per a la manipulació d'objectes i dispositius:** ajuden a dur a terme accions de la vida quotidiana.
- ❖ **Per a la mobilitat personal.**
- ❖ **Per a la cura i la protecció personals:** Productes per vestir-se i desvestir-se, per rentar-se les dents o el cap, també s'inclouen els productes per a ostomies, incontinència i traqueostomies.
- ❖ **Per activitats domèstiques:** Per menjar, beure, cuinar, netejar casa,...
- ❖ **Mobiliari i adaptacions per a habitatges.**
- ❖ **Per millorar l'ambient:** Humidificadors.

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Els productes de suport

Classificació dels productes de suport:

- ❖ **Per a l'esplai:** cadira de rodes especial per jugar a bàsquet.
- ❖ **Per a l'entrenament i/o aprenentatge de capacitats:** Productes per a l'entrenament de la memòria.
- ❖ **Per al tractament mèdic personalitzat:** Productes per millorar la circulació o prevenir UPP, els tensiòmetres, els termòmetres, glucòmetres o les xeringues.
- ❖ **Òrtesis i pròtesis**

Ortopèdia a l'Oficina de Farmàcia.

Els productes de suport

Altres productes que podem trobar en algunes farmàcies:

- ❖ **Ajudes per a bany:** cadires, banquetes, elevador de seient de vàter...
- ❖ **Ajudes per al moviment:** grues, arnesos, cintes de seguretat...
- ❖ **Ajudes per a la vida quotidiana:** coberts i gots especials, lupa de coll, enfilador d'agulles...

